

СБОРНИКЪ

ЗА

НАРОДНИ УМОТВОРЕНИЯ, НАУКА И КНИЖНИНА

ИЗДАВА

МИНИСТЕРСТВОТО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ.

КНИГА VI.

СОФИЯ

ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА

1891.

Съдържание.

Наученъ отдѣлъ.

Б. Цоневъ. За ударението въ български езикъ	Стр. 3
М. Ивановъ. Палеографически, граматически и критически особености на Пирдопския апостолъ	83
Л. Милетичъ. Стари пътувания прѣзъ България I и II	113
Д-ръ Х. Бесяковъ. Стари пътувания прѣзъ България. III Рико	167
И. Д. Шишъ. Къмъ статията „Стари пътувания прѣзъ България въ посока на римския воененъ пътъ отъ Българъ за Цариградъ.“	172
Д-ръ Х. Бесяковъ. Положението на България къмъ края на 15 вѣкъ	177
Ив. Брожка. Плаването на философа и историка Аррияна около брѣговетъ на Черно море	182
А. Шоновъ. Кодексъ на Охридската патриаршия	192
Д. Матовъ. Къмъ критическото четенье на дакословѣнскитѣ текстове	226
М. Драгомановъ. Славянскитѣ прѣправки на Единовата история	239
Д-ръ П. Т. Гудевъ. Българскиятъ ръкописъ въ Ватиканъ	311
С. Юриничъ. Пещерата Полички при Дръновския манастиръ Св. Архангелъ Михаилъ	362
П. Черновѣждъ. Нѣколко записки отъ сегашния вѣкъ	379
П. Р. Славейковъ. Разни бѣлѣжки	426
Материяли за историята на българското възрождение	443

Книжовенъ отдѣлъ.

К р и т и к а.

Д-ръ И. Д. Шишмановъ. „Český lid“, sborník věnovaný studiu lidu českého v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Ročník I, číslo 1. (Ческий народъ, сборникъ посветенъ на изучаванieto на ческия народъ въ Ческо, въ Моравско, въ Силезко и въ Словацко) година I, брой 1	3
Д-ръ Ив. Д. Шишмановъ. Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, Urednik Kosta Hrtmann, vladin savjetnik. Гласникъ земалскогъ музеја у Босни и Херцеговини, уредникъ Коста Херманъ, владинъ савѣтникъ. Сарајево. Година 1889, кн. I, II, III, IV, год. 1890, I, II, III, IV, год. 1891, кн. I, II, III, гол. 8°. Всѣка кн. 5—10 коля. Печать съ кирилица и латиница	6
М. Драгомановъ. Живая Старина. Періодическое изданіе отдѣленія этнографія имп. Русскаго Географическаго общества подъ редакціа председателя въ отд. этногр. В. И. Ламаускаго. Вып. II и III	11
Ив. Бравковъ. Пѣсни по говора на г. Котелъ, записалъ Г. Кировъ; Министерски Сборникъ кн. I и II, — кн. I стр. 68	19
Б. Цоневъ. Кориолани, трагедия въ 5 дѣйствія въ стихове. Прѣвелъ отъ русски Ц. Т. Трифоновъ	27

Б. Цоневъ. Кралъ Лиръ, трагедия въ 5 дѣйствия, въ стихове, прѣвелъ отъ руски	Стр.
Т. Ц. Трифоновъ	40
Д-ръ Георговъ. Емилия Галотти, трагедия въ петъ дѣйствия отъ Е. Лессинъ. Прѣведе	
отъ нѣмски Д-ръ К. К. Кръстевъ. Кратко изложение на съдържанието на Е. Га-	
лотти. Емилия Галотти. Естетически анализъ на трагедията отъ Куно Фишеръ.	
Първо издание. Пловдивъ 1890	42

Народни умотворения.

I.

1. Пѣсни периодически и религиозни.

а) Коледни обичаи, пѣсни и благословии.

Отъ Ловчанско, записалъ Тр. Хр. Трифоновъ	3

б) Лазарски пѣсни.

Отъ Костурско (Македония), доставилъ Д. Матовъ	7
„ Царьбродско, записалъ Ц. Сталйски	17

в) Разни религиозни.

Отъ Дуничко, записалъ свещ. Харалампий Рилски	18
„ Севлиево, записалъ И. Г. Бакаловъ	19

2. Пѣсни изъ личния животъ.

Отъ Орхание, записала Мария Илчева	20
„ Търновско, записалъ Ц. Бакаловъ	21
„ Малко-Търновско (Одрински вилаетъ), записалъ Ст. Шивачевъ	23
„ Разложко (Македония), записалъ Н. Нехтънинъ	27
„ Солунско, записалъ Д. Матовъ	29

3. Пѣсни изъ челядния животъ.

Отъ Самоковско, записалъ Хр. Марковъ	29
„ Ихтиманско, записалъ Маринъ Нетковъ	39
„ Горни-Джумал (Македония), записалъ А. П. Стоиловъ	40

4. Пѣсни изъ общественния животъ.

Отъ Елена (Търновско), записалъ Ил. Бопчевъ, съобщава Н. Бопчевъ	44
„ Тръвна, записалъ Хр. Н. Даскаловъ	45
„ Габрово, записалъ Н. Стойковъ	46
„ Ловчанско, записалъ П. Н. Войниковъ	47
„ Тетевенско, записалъ Х.	48

5. Пѣсни изъ политическия животъ.

Отъ Дебърско, записалъ Трайчо Атанасовъ	50
„ Горно-Джумайско (Македония), записалъ А. П. Стоиловъ	54
„ Демир-Хисарско (Македония), записалъ Ст. Д. Божевъ	55
„ Търновско, записалъ Ц. Бакаловъ	64

6. Народни пѣсни съ мелодии.

Отъ гр. Русе и Руссенския окръгъ, записалъ и нотиралъ Р. С. Коджамановъ	68
„ Ески-Джумал и Османъ-Пазаръ, записалъ и нотиралъ същиятъ	75
„ Шуменско и Търновско, записалъ А. Стояновъ	79
„ разни страни на България, събралъ и нотиралъ А. Стояновъ	84

II.

1. Тълкувания на природни явления, разни народни вѣрвания и прокобывания. Стр.

Отъ Царибродско, записалъ Цано Сталийски	89
„ Тръвна, записалъ Хр. Н. Даскаловъ	91
„ Троянско, записалъ Ив. Памукчиевъ	93

2. Ваяния, врачувания и тълкувания.

Отъ Битоля (Македония), записалъ М. К. Цѣпенковъ	94
„ Орханне, записала Мария Илчева	98

3. Приказки за зли духове и др.

Отъ Прилѣпъ, записалъ М. К. Цѣпенковъ	101
„ Ломско, записалъ Ив. К. Сапунджиевъ	110
„ Орханне, записала Мария Илчева	111

4. Приказки за черковни лица и явления.

Отъ Прилѣпъ, записалъ М. К. Цѣпенковъ	113
„ Велесъ (Македония), записалъ Ив. Крайничанецъ	122

5. Приказки изъ челядния и общественъ животъ.

Отъ Тръвна, записалъ Хр. Н. Даскаловъ	123
„ Троянъ, записалъ Ив. Памукчиевъ	125
„ Софийско, записалъ Д. Стойковъ	126
„ Прилѣпъ, записалъ М. К. Цѣпенковъ	129

6. Прѣдания за лица и мѣста.

Отъ Орѣхово, записалъ Хр. Н. Даскаловъ	132
„ Софийско, записалъ Д. Стойковъ	135
„ Воденско (Македония), записалъ Вангелъ Дойчевъ	138

7. Басни и аполози.

Отъ Рѣсенъ (Македония), записалъ Хр. Добревъ, доставилъ Д. Мирчевъ	139
„ Софийско, записалъ Д. Стойковъ	140
„ Прилѣпъ, записалъ М. К. Цѣпенковъ	142

8. Приказки фантастически и смѣшни.

Отъ Стара-Загора, записалъ Г. П. Русески	146
„ Леринско (Македония), записалъ Н. Настевъ	164
„ Ахъръ-Челебийско, записалъ Ст. Н. Шишковъ	173

9. Пословици.

Отъ Ахъръ-Челебийско, записалъ Ст. Н. Шишковъ	181
„ Ломско, записалъ Ив. П. Сапунджиевъ	204

10. Гатанки.

Отъ Ширдопъ, записалъ В. П. Долгеровъ	205

11. Народни клетви.

Отъ Щипъ (Македония), записалъ М. А. Чачаровъ	206

12. Дѣтински залъгалки, игри и пр.

Отъ Тръвна, записалъ Хр. Н. Даскаловъ	218

13. Народни обичаи.

Стр.

Отъ Лозен-Градско или Кърк-Клисийско (Одрински вилаетъ), записалъ Ст. С. Русевъ	224
„ Ломско, записалъ Изв. Д. Салунджиевъ	227
„ Прилѣтъ, записалъ М. К. Цѣнепковъ	228

14. Материялъ за български рѣчникъ.

Отъ Орханне, записалъ Изв. Кр. Бешевлиев	232

Поправки на по-важнитѣ забѣлѣжени погрѣшки	238

Осемъ изображения на български носии и типове: изъ Берковско, Врачанско, Старо-Загорско и Родопско.

Таблица за наблюденията на държавната метеорологическа станция въ София за мѣсецитѣ: Юний, Юлий, Августъ, Септември и Октомври.

КНИЖОВЕНЪ ОТДѢЛЪ.

Още нѣколко добавки и поправки къмъ статията ни „Славянскитѣ прѣправки на Едиповата история“.

Въ IX томъ отъ „Сборника матеріаловъ для описанія мѣстностей и племенъ кавказа“ стр. 184—188 е напечатана една армянска устна версія отъ историята на кръвосмѣсителя, много сходна съ българската. Тая нова източно-християнска прѣправка още веднѣжъ потвърждава съображението, което исказахме въ IV глава.

Въ VIII книга отъ „Этнографическое обозрѣніе“ стр. 22 г. Тихонравовъ съобщава, че притежава единъ руски ръкописъ отъ XVIII в. съ „свършено особена редакция на тѣй нарѣчената легенда за кръвосмѣсителя“. Желателно би било г. Тихонравовъ да ѝ напечата.

На стр. 272 напечатано *Luzel* чети *Luzarche*.

На същата страница напечатано *Crivoliù*, намѣсто *Crivoliu*.

М. Драгомановъ.